

Literatura.

Komentované zákony Československé republiky. Vydává »Československý Kompas«. Sv. XVI. Československý obecný zákoník občanský a občanské právo, platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Zpracoval a uspořádal univerzitní docent JUDr. František Rouček, Praha 1926. Dva díly o 1759 stránkách. (Část, týkající se práva slovenského, zejména z maďarských pramenů z větší části sestavil a ke konečnému zpracování dodal ministerský rada JUDr. Julius Kármán.)

Když sbírka zákonů Československého Kompassu počala vycházeti, myslelo se asi nápodobiti Manzovu sbírku zákonů rakouských, která těšila se obzvláštní oblibě. Manzova Sbírka všímala si však jen soudních nálezů a neuváděla literatury. Dílo Roučkovo přesahuje však daleko tuto míru. Je v pravém slova smyslu skorem komentářem občanského zákoníka. Zvláštní ceny nabývá ještě tím, že jaksi formálně provádí unifikaci občanského práva v Československé republice, když skutečná jeho unifikace pro různé příčiny uvízla. Rouček klade ve svém vydání obojí právo vedle sebe. Uvádí nejprve předpis občanského zákoníka a vedle něho pak předpis práva slovenského nebo podkarpatoruského. Komentuje tedy právo zemí historických právem na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Dřívější právo uherské vyvíjelo se domácím obyčejem, domácím soudním nálezem, domácí literární formulací a cizoprávním vlivem. Dílo Roučkovo odporučilo ministerstvo unifikační a ministerstvo s plnou mocí pro Slovensko jako příručku pro úřady. Z jeho díla přirozenou cestou bude dobrá právní zásada občanského zákoníka vnikati do práva slovenského. Naopak zase i náš soudce mnohou zásadu našeho práva občanského vyloží si způsobem, jak se jí rozumí na Slovensku. Tento význam díla Roučkova není tedy ani dost možno zhodnotiti a doceniti.

Sledujme nyní, jak si Rouček ve vydání občanského zákoníka vede. Stanoviti jeho text bylo předním úkolem těžkým. Německý text bylo třeba přeložiti. Práce, kterou podnikly komitety pro revisi občanského zákoníka, věc částečně usnadnila. Ale nikoli zcela. Při revisi občanského zákoníka bylo leccos měněno, leccos vypuštěno. Bylo tedy potřebí texty srovnávati a někdy iniciativně překládati. Kdo ví, jaké požadavky se kladou na vystižný výraz, může posouditi překladovou námahu. Přiide tu ovšem na osobní vkus a cit pro libozvuk. Vydavatel oblibil si začínati podmínovací věty spojkou »když«. Kdyby začal časoslovem se spojkou »li«, seznal by, že docílí ve větě většího spádu.

Když se byl tedy text stanovil, následuje práce další. Je třeba odkazu na příslušné zákony, které se jednotlivého paragrafu týkají. Je-li nutno, vydavatel uvádí jich text podrobný. Zde je již vlastní činnost komentátorská. Rouček již vybočuje z role vydavatele a stává se vykladačem. To potvrzuje i výběr soudních rozhodnutí, které autor na to zařazuje. Jsou brána z obvyklých sbírek a časopisů. Po té následuje korespondující předpis práva uherského. Na to uvádí vydavatel literaturu, která někde nalézá se již v čele hlavy zákoníka. Literatura jeví jistou zvláštnost, která jest jednak předností, jednak vadou díla Roučkova. Předností jest, a autorovi lze to přičísti k zásluze, že on poprvé sebral veškerou českou právnickou literaturu o občanském právu. Po této stránce má jeho kniha trvajících hodnotu. Starý výrok vykladačů římského práva o novelách: »Graeca non leguntur«, mohl se užiti také o české právnické literatuře: »Bohemica non leguntur«. Psal-li se článek o nějaké právnické otázce, citoval se kde jaký obskurní, i anonymní autor, jen když jméno jeho paradovalo v »Gerechtszeitung, Juristische Blätter a Zentralblatt«. Čeští autoři jakoby ani neexistovali! Autorova píle, s jakou snesl právnickou bibliografii k jednotlivým otázkám, má i velký národní význam. Podává svědectví o vyspělosti a veliké práci, kterou vykonalo české právnictví. Ale vedle přednosti je tu i značná vada. Autor úplně ignoroval literaturu německou. Snad by spis byl povážlivě vzrostl. Bylo by se však získalo místo, kdyby se byla

rozhodnutí soudní uvedla jen krátkými větami v heslech. Při těchto rozhodnutích bylo by se také odporučovalo, kdyby autor k nim zaujal své stanovisko. Pochybná rozhodnutí byla by se mohla, jako ve vydání Manzové, označiti otazníkem.

Látka takto rozčleněná činí velké požadavky na knihtiskaře, aby v tomto různém materiálu volbou příhodných typů zjednal patřičný přehled. Manzovo vydání bývalo tu vzorné. Vydání Kompasů bylo by získalo, kdyby se text jednotlivých paragrafů byl vytiskl silnějšími literami, asi podobnými, jako jsou marginální rubriky. Tyto rubriky mohly pak míti proložený tisk menší. Při vydání zákona nelze býti dost opatrným, a vyžadovati si korektury, až je text úplně bezvadný. Na štěstí jen v úvodu na str. VI. jsou přehozeny dvě řádky.

Chváliti jest, že vydavatel postavil v čelo svého vydání zákon ze dne 28. října 1918, č. j. 11 Sb. z. a n. o právní kontinuitě zákonů rakouských. Němečtí vydavatelé našich zákonů to zpravidla opomíjejí. Nepříslušno jest, aby vydavatel, ač třeba s nejlepším úmyslem, text zákona vypouštěl. Tak vynechal § 3. o. z. o. a nahradil jej § 4. zákona ze dne 13. března 1919, č. 139 Sb. z. a n. Takové nahrazení je dovoleno jen tehdy, nařídí-li to pozdější zákon výslovně sám. Jinak si vede vydavatel způsobem obvyklým, že §§ takto zrušené vynechává. Ale pro vědecký výklad je jich potřebí. Také pro případy, které náležejí do doby před jich zrušením.

Vydavatel připojuje k občanskému zákoníku dvojí dodatky. V první skupině jsou uvedeny bývalé rakouské zákony, pojící se k občanskému zákoníku, a zákony naší republiky. V druhé skupině jsou dodatky z uherského, ještě platného práva. Výběr starších zákonů skupiny první mohl býti jiný. Nemile v nich ruší tisková chyba na str. 1207. Zákon o rušení z úrazů železnic je zde datován »1896« místo »1869«. Rušivě působí také ve skupině první dodatek XXXVI., jehož některé části patří do skupiny druhé, poněvadž se jimi mění právo uherské. Vítati jest výběr zákonů naší republiky. Je tu zákon o svátcích a památných dnech, o ochraně dětí, o státních hranicích, o statcích, převzatých dle mírových smluv, o užití dopravních cest a nemovitostí pre telegrafy, o zápisu elektrického vedení do pozemkových knih, o šlechtictví, řádech a titulech, a poručenství a opatrovnictví, o státním občanství a domovském právu, o zrušení svěřenství o finančním hospodářství obcí, o nakladatelské smlouvě, o exekuci na platy zaměstnanců, o zadávání státních dodávek a prací, o placené dovolené, o ochraně nájemníků, o právních poměrech domovníků atd.

Zákoník jest vydán ve dvou svazcích. Kárati jest, že text jeho jest roztržen, takže §§ 1375 až 1502 nalézají se až ve svazku druhém. Nelze pochopiti, proč se tak stalo. Dílo se přece prodává jako celek ve dvou svazcích. Ostatně by jeho prodejnost jen získala, kdyby se každý svazek mohl prodávati zvláště. K dílu je připojen seznam časový a věcný. Něco nezvyklého je, že názvy maďarských knih uvádějí se v překladu.

Dr. M. Stieber.

Dr. Otto Rosenauer: ministerský odborový radca u ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska: **Obecná dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí**. 1926. Vlastním nákladem. Tlačou prvej české knihtlačiarnie v Kyjove, str. 240. Cena 40 Kč.

Dle § 37. obecní finanční novelly ze dne 12. VIII. 1921, čís. 329 jest ve všech obcích vybírati dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí a to výhradně ve prospěch obce. Pravidla o vybírání této dávky byla vydána dle § 35. zákona jako dodatek III. k prov. nařízení ze dne 23. V. 1922, čís. 143 Sb. z. a n. Naše dávka z přírůstku hodnoty opírá se o vzor rakouský, který byl zaveden krátce před válkou v jednotlivých zemích českých a pak na základě zkušeností vl. nař. čís. 545/20 pro české země unifikován.

Dávka z přírůstku hodnoty ukázala se býti zejména po válce vydatným zdrojem obecních příjmův; ovšem s druhé strany zatěžuje značně

obchod nemovitostí. Tím si vysvětlujeme i bohatou judikaturu, která o dávce z přírůstku byla již správním soudem vytvořena.

Jest úkolem řádné správy obecní, aby jednak výhod zákona pro obec plně užila, jednak nesprávným výkladem předpisů poplatnictvo příliš nešíkanovala.

Dobrou pomůckou pro aplikaci pravidel o dávce z přírůstku jest pro obecní funkcionáře, vybíráním dávky pověřené i pro poplatnictvo svrchu uvedená kniha, jejíž autor jest odborně veřejnosti znám již dobře svým spísem: *Obecné sriadenie platné na Slovensku*.

V knize autor vykládá podrobně, a to podle jednotlivých §§ pravidla o dávce z přírůstku, ke každému § ve formě poznámek vysvětluje hlavní zásady toho kterého ustanovení a na konci podává i vzory písemností jak pro úřady tak i pro strany.

Výklady jsou podány zevrubně a celkem jasně. Pokud jsem mohl kontrolovati, jest i judikatura správního soudu dobře vytěžena.

Kniha, která byla doporučena i ministerstvem s plnou mocí pro správu Slovenska, dobře se řadí k podobným příručkám v českých zemích vydaným a plní zcela dobře svůj úkol býti úřadům a stranám při agendě dávkové spolehlivou pomůckou. L.

Daňová a bilanční revue č. 6. obsahuje tyto zajímavé články: »Zda a proč jest částku daně z příjmu, placené zaměstnavatelem smluvně za zaměstnance, přičísti k služebním platům tohoto?« (min. rada Aug. Frána). — O ručení členů představenstev správních rad, likvidatorů společností atp. ve věcech poplatkových (Zd. Deyl). — Prodej akc. společnosti (univ. prof. Dr. Drachovský). — Vrácení daně z obratu zaplacené omylem (Dr. —ý). — Platnost obecních dluhopisů. — Správní úřady nejsou povinny vyřizovati podání stran v určité lhůtě. — Osnova zákona o stabilisačních bilancích. — Nové osnovy zákonů (daň z cukru a z líhu). — Přehled zákonů, nařízení a vyhlášek. — Nejnovější vnesení min. financí a nálezy Nejv. spr. soudu.

Knihopisná hlídka.

Trestný poriadok platný na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, doplnený príslušnými predpismi. (Komentované zákony Československej republiky, sv. XVIII.) Str. 1253, 8°, 150 Kč. Praha. T, a nakl. »Československý Kompas«, Praha-Smíchov.

Z podnetu ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizácie správy zostavili, poznámkami a judikatúrou opatřili JUDr. Jozef Balcar, min. tajomník a JUDr. Jozef Nožička, min. m. tajomník. Preklady zhotovil Ján Pecháček, úradný prekladateľ ministerstva.

Československý zákoník občanský a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. (Komentované zákony Československé republiky. Vydává »Československý Kompas«, sv. XVI.) Část první. Část druhá (= 2. svazek.) Schváleno jako příručka pro úřady výnosy ministerstev: pro sjednocení zákonův a organizace správy ze dne 10. března 1926, čj. 940 pres. ai 26., s plnou mocou pro správu Slovenska ze dne 12. marca 1926, čj. 2160 prez.

Část prvá: stran XVI + 1104, 8°; část druhá: stran (3) + 1105—1759, 8°, cena sv. I./II. 140 Kč (váz.) Praha 1926, nakl. a tisk. »Československého Kompassu«, tisk. a nakl. společnost, Praha-Smíchov.

Zpracoval a uspořádal universitní docent JUDr. František Rouček, referent v ministerstvu pro sjednocení zákonův a organizace správy pro obor občanského práva.

Právo, platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, zpracováno bylo z podnětu ministerstva pro sjednocení zákonův a organizace správy.

Část, týkající se práva slovenského, zejména maďarských pramenů,